

Handläggare

Till
Norra Djurgårdsstadens förskolor
1

Telefon:

Verksamhetsplan 2017 för Norra Djurgårdsstadens förskolor 1

Innehållsförteckning

Inledning	4
Administrativa uppgifter	4
Organisations- och ledningsstruktur	4
Brukare/Kunder/Klienter	6
Chef- och ledarskap	6
Medarbetare	7
Värdegrund	8
1. Ett Stockholm som håller samman	8
1.1 Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor	8
1.6 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande	14
2. Ett klimatsmart Stockholm	15
2.1 Energianvändningen är hållbar	15
2.2 Transporter i Stockholm är miljöanpassade	16
2.4 Stockholms kretslopp är resurseffektiva	17
2.5 Stockholms miljö är giftfri	18
2.6 Inomhusmiljön i Stockholm är sund	19
3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm	20
3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar	20
4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm	21
4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika	21
4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor	22
4.3 Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering	23
4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention	25
4.5 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld	26
4.6 Stockholm är en tillgänglig stad för alla	27
4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande	28
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning	29
Uppföljning av ekonomi	29
Resursanvändning	29
Budget 2017	29

Övriga frågor 30

Inledning

Våra ledord är engagemang, delaktighet och ansvarstagande.

Varje medarbetare har ett viktigt uppdrag oavsett utbildning och vi tar tillvara på allas kompetens och vilja till utveckling. Vår verksamhetsplan är ett underlag som varje medarbetare ska vara väl förtrogen med, det styr verksamheten tillsammans med rådande styrdokument som exempelvis skollag och Lpfö 98/16.

Under 2017 kommer vi att satsa på fortbildning för alla medarbetare genom olika interna nätverk. ABC i förskolan är en utbildning där förhållningssätt och synsätt lyfts, alla medarbetare gick den under 2016 och den kommer att följas upp under våren 2017. Förskolesummit är en satsning av staden och Stockholms universitet, två dagar med föreläsningar av både internationella och nationella föreläsare. Vi avser att ge våra förskollärare möjlighet att gå på summiten.

Under året kommer enheten fortsätta att arbeta med utifrån det gemensamma temat "Barnkonventionen". Vi startade temat under hösten 2016, alla deltog i nätverk och enheten köpte in olika material till barn och personal. Ett tidigare tema utifrån boken "Leka och lära matematik ute" finns fortsatt med som inspiration och arbetsätt. Miljöombuden deltar i nätverk och för vidare till kollegor, vår miljöprofil och det aktiva arbetet som bedrivs kring hållbarhetsfrågor fortgår.

Tre av fyra förskolor har fått Grön Flagg, de tre förskolor som fått Grön Flagg har skicka in nya handlingsplaner som godkänts av "Håll Sverige rent". Den förskolan som ej arbetat klart med sin handlingsplan kommer att återuppta arbetet under 2017 för att erhålla Grön flagg.

Administrativa uppgifter

Norra Djurgårdsstadens förskolor, NDS1

Förskolechef Pernilla Eriksson

Tel. 08-508 100 23 pernilla.gerd.eriksson@stockholm.se

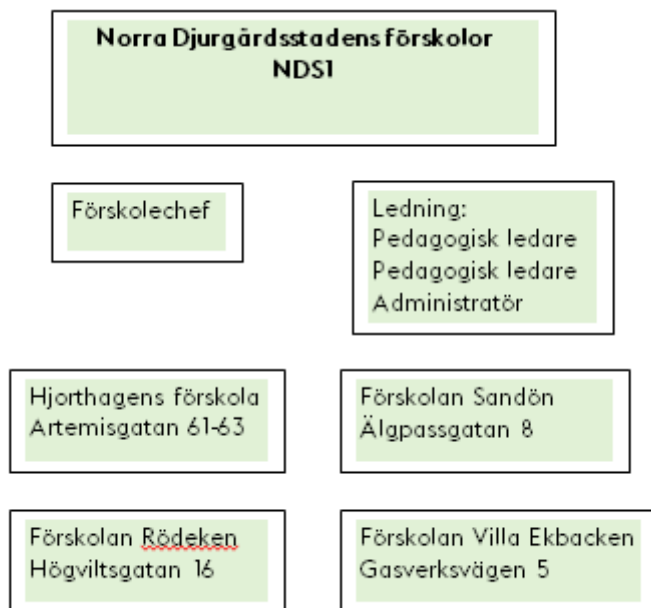
Besöksadress; Rödekens förskola, Jaktgatan 17, 115 45 Stockholm

Antal anställda oktober 2015; 53 st

Organisations- och ledningsstruktur

Ledningsstruktur

Enheten består i dagsläget av fyra förskolor belägna i Hjorthagen och Norra Djurgårdsstaden. Ledningsgruppen består av en förskolechef, två pedagogiska ledare och en administratör.

Antal inskrivna barn: 224

Andel barn med annat modersmål än svenska: 1%

Andel barn där svenska är ett av modersmålen: 39,7%

Antal anställda: 61, varav 7 är tjänstlediga. 46 arbetar i barngrupp, inklusive resurspersonal.

Andel barn/årsarbetare: 4,9

Andel förskollärare i barngrupp: 38,2%

Andel medarbetare med annat modersmål än svenska: 32%

Interna möten - Varje förskola har en arbetsplatsträff varje månad. Ledningsgruppen träffas varje vecka för avstämning och planering. Förskolorna har veckomöten där både praktiska och pedagogiska frågor diskuteras och löses.

Arbetsgrupper - Kvalitet och utveckling - En arbetsgrupp med en förskollärare från varje förskola, samt ledning. Gruppen diskuterar exempelvis framtagande av nytt VP, tertialrapporter, gemensamma dokument, gemensamt tema.

Miljöombud - Varje förskola har minst ett miljöombud, dessa träffas regelbundet för att utveckla arbetet kring exempelvis kemikaliesmarta förskolor och Grön flagg. Miljöombuden lyfter dessa frågor på respektive förskola.

Kulturgrupp - kulturombuden kommer att bilda en grupp för att gemensamt ta fram en kulturplan för alla barn i enheten.

Resursanvändning - Under lov slår förskolorna ihop sig för att nyttja resurserna på bästa sätt. Stödfunktioner finns för exempelvis lönehantering, ekonomi, HR, barn i behov av särskilt stöd, köhantering.

Lokaler - Enhetens lokaler är i huvudsak nybyggda, två av förskolorna är i äldre byggnader varav en villa med en stor tillhörande tomt och ett flerbilshus även den med tillhörande

gård. Två förskolor bedriver verksamhet utan tillhörande gård, de förskolorna använder närliggande parklek.

Samverkan - Förskolecheferna i NDS samarbetar kring olika frågor, möten sker vid behov. Alla förskolechefer i Östermalms SDF träffas ca 3 gånger/månad tillsammans med avdelningschef och utvecklingssekreterare. En gång varje månad är även ledningsgrupperna med. Mötena är givande, framåtsyftande och det finns ett bra stöd från kollegor och ledning. Lokal samverkansgrupp med fackliga ombud sker i samarbete med NDS2.

Material - Material ses över regelbundet och byts ut vid behov för att främja en god arbetsmiljö. Vi återanvänder och flyttar på inventarier när det finns som alternativ. Vi väljer kemikaliesmarta alternativ när det är möjligt.

IKT - Under våren kommer ett antal förskollärare delta i en programmeringsutbildning som Mediateket håller i. Dessa personer kommer att utgöra grunden i en IKT-grupp för enheten, gruppens syfte att utveckla våra arbetsätt inom IKT med och för barnen.

Brukare/Kunder/Klienter

Enheten sätter barnen i fokus, det är för dem vi främst skapar en god verksamhet. För att föräldrar ska känna tillit och trygghet när de lämnar sitt/sina barn på förskolan arbetar vi med att skapa goda relationer genom:

Visning av förskolorna, informationsmöte innan förskolestart, introduktion i förskolan, föräldramöte, förskoleråd, utvecklingssamtal, uppföljningssamtal.

Den dagliga kontakten är viktig och vi strävar efter att alla ska känna att de får ett gott bemötande oavsett vem de möter på förskolan.

Vår vision levandegörs och förmedlas genom våra möten med våra brukare, genom information på stockholm.se, brev från förskolan, foldrar.

För att få ta del av barnens förväntningar och synpunkter på förskolans verksamhet använder vi oss av samtal, samlingar, intervjuer, barnråd och pedagogisk dokumentation.

Vårdnadshavares förväntningar, synpunkter/klagomål och förbättringsförslag får vi till oss genom mail, telefonsamtal, spontana möten, föräldramöten, förskoleråd och enkäter. Vi hanterar dessa så snart vi får kännedom om dem. Vi gör det genom att boka möten om situationen kräver det, i annat fall löser vi det direkt via telefon eller mailkontakt. Vi tillmötesgår de förslag där vi har möjlighet och som stämmer överens med förskolans styrdokument.

Chef- och ledarskap

Ledarskapsidé - Engagemang, delaktighet och ansvarstagande är ledord som ska genomsyra såväl ledning som medarbetare. Ledningen är närvarande och synlig i verksamheterna och vi

prioriterar att vara tillgängliga för våra medarbetare.

Förankring sker på flera sätt - genom att medarbetare är delaktiga i olika möten och återkoppling sker vid APT och/eller på förskolemöten, veckoinformation från förskolechef med en kort uppdatering av läget, återkoppling och uppföljning på avdelningarnas verksamhet av pedagogiska ledare. På förskolorna finns ansvarsområden som är fördelade på alla medarbetare, alla bör ta ansvar för deras gemensamma arbetsmiljö och känna att det är angeläget för dem. Vid APT får jag som chef återkoppling på vad som fungerar bra och vad som behöver förändras, samt vilka som är införstådda med vilka mål vår verksamhet har och att vi är till för barnen.

Enheten driver olika nätverk där varje medarbetare eller en representant från varje avdelning deltar. Vi ser nätverk som en form för kollegialt lärande, där spridning av erfarenheter och kunskap ger utrymme för reflektion och utveckling. Vi erbjuder fortbildning av olika slag som medarbetare själva föreslår eller som vi i ledningen tipsar om och uppmuntrar till. Förskolesummit 2017 kommer vi att satsa på, vi avser att låta så många som möjligt av våra förskollärare gå på Summit på SU.

Medarbetarsamtal, medarbetarenkät och andra samtal ligger till grund för den återkoppling jag får som chef. Genom samtal och mail från föräldrar får jag viss återkoppling på ledarskapet. Den kritik, beröm och information jag får till mig använder jag vid min reflektion för att utveckla mitt ledarskap. Jag har en ständig strävan efter att vara lyhörd, synlig och tydlig, jag vill att varje medarbetare ska känna sig sedd och viktig. Jag har barnen i fokus för de satsningar och förändringar som vi genomför.

Medarbetare

Vid genomgången av förskoleundersökningens resultat gör vi en bedömning av vilka delar i verksamheten som behöver utvecklas. Synpunkter, förslag och klagomål som kommer fram vid föräldramöten, utvecklingssamtal och förskoleråd tas med i utvecklingsarbetet och i fortbildning. Återkoppling sker till både personal och vårdnadshavare. De resultat som varje avdelning kan se utifrån regelbundna uppföljningar och utvärderingar blir även det utgångspunkt för medarbetarnas kompetensutveckling. Vi lyfter både enskilda medarbetares kompetensbehov samt vad varje arbetslag och förskola behöver.

Genom att medarbetarna utför planering, uppföljning och utvärdering säkerställer vi att vi tar tillvara på deras engagemang och utvecklingsidéer. Vi har ett tillåtande arbetsklimat där allas tankar och åsikter är viktiga och värdefulla, vi skapar delaktighet på möten genom att fördela ordet och möjliggöra att alla får komma till tals.

Under medarbetarsamtal och spontana möten/samtal tar vi tillvara på den enskildas behov och förutsättningar, samt stöttar, vägleder och uppmuntrar. Medarbetarenkäten 2017 blir ett underlag för att arbeta vidare kring hur alla upplever sin arbetssituation.

Vid nyanställning får den nya medarbetaren ett introduktionsmaterial med information om vår verksamhet. Det är av stor vikt att de som söker sig till oss vet vad som förväntas av dem och vilka möjligheter och utmaningar som finns. Det är även viktigt att personen i fråga har ett långsiktigt tänk och ser oss som en arbetsgivare för en längre tid.

Under hösten 2016 hade vi ett gemensamt tema: Barnkonventionen, detta tema fortsätter under 2017 på initiativ av medarbetarna. Temat bestämdes utifrån resultatet i vår testomgång

av WKI:n, för att kunna höja resultaten i WKI:n krävdes ett medvetet arbete kring Barnkonventionen.

Under våren 2017 kommer vi att arbeta kring temat "Arbetsglädje" på APT, detta för att vi hör att många känner sig stressade och otillräckliga och därmed upplever en försämrad arbetsmiljö. På Rödeken finns en återhämtningsfätölj, som ger möjlighet till avkoppling och vila. Den kan alla medarbetare i enheten använda. Vi kommer även att ha ett nätverk om Läroplanen, en introduktion och uppföljning för enhetens barnskötare. Detta är något som förskollärarna efterfrågar för att få djupare reflektioner i arbetslagen.

Värdegrund

Norra Djurgårdsstaden barn undersöker, utforskar, skapar och lär i naturen för miljön och framtiden.

Barn är bärare av rättigheter. Pedagoger är lyhörda, närvarande, medforskande och har ständigt barnen i fokus.

Likvärdighet för alla barn när det gäller omsorg, lärande och utveckling.

Vuxnas förhållningssätt påverkar barns förståelse och respekt för de rättigheter och skyldigheter som gäller i ett demokratiskt samhälle, därför är vuxna viktiga förebilder.

Erfarenheter, reflektion, analys och goda exempel bidrar till ett organisatoriskt lärande, det ger mångfald och en god arbetsmiljö.

Vår vision har förankrats genom vårt arbete på planeringsdagar och i olika nätverk.

Likabehandlingsplanen revideras årligen utifrån Husmodellen (Skolverket). Husmodellen går ut på att personalen kartlägger miljöer inne och ute och därigenom får fram risker för kränkning och diskriminering. Kartläggningen följs upp och utvärderas under året. Barnen blir involverade genom samtal på exempelvis samling.

Stegvis (Nyponförlag) är ett värdegrundsmaterial för socialt och emotionellt lärande för barn i åldern 4-6 år. Stegvis finns idag på två förskolor. Syftet är att främja utvecklingen av social och känslomässig kompetens hos barn.

KF:s inriktningsmål:

1. Ett Stockholm som håller samman

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel enheter som genomför systematiskt barnsäkerhetsarbete	100 %	tas fram av nämnden	År
 Andel förskollärare av totalt antal anställda (Årsarbetare)	40 %	41 %	Tertial
 Andel förskollärare som genomgått kompetensutveckling inom genuspedagogik/normkritik	2 %	Öka	År
 Andel nöjda föräldrar	85 %	87 %	År

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Antal barn per grupp	16	16	Tertial
 Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	5	4,9	Tertial
 Kvalitetsindikatorn - Självvärdering utifrån läroplansuppdraget	3,5	3,8	År
 Svarsfrekvens på förskoleundersökningen	77 %	80 %	År

Nämndmål:

Alla barn utvecklar sina språkliga, kommunikativa, matematiska och naturvetenskapliga förmågor och kunskaper

Förväntat resultat

Varje barn utvecklar utifrån sina förutsättningar sin förståelse för språkliga, matematiska, naturvetenskapliga och tekniska begrepp. Den pedagogiska miljön stödjer och utmanar varje barns utveckling och lärande genom att inspirera till utforskande och lek.

Enhetsmål:

Barnen stimuleras och utmanas i naturvetenskap och teknik

Förväntat resultat

Varje barn har utforskat och fått kunskap kring:

Årstidernas växlingar

Vanligt förekommande träd, blommor, fåglar, insekter.

Skapande i olika form och material.

Olika tekniker för arbete i främst hårda material i Mjölkbutikens verkstad

Odling

Olika bygg och konstruktions material.

Vardagsteknik

Sina lärprocesser genom pedagogisk dokumentation.

Arbetsätt

"Leka och lära matematik ute", används för planering och genomförande i verksamheten.

Utforska närmiljön, vara i naturen.

Besöka 4H gården och andra intressanta platser i staden.

Skapande med naturmaterial på förskolan och i Mjölkbutiken.

Barnen får göra experiment utifrån ålder.

Lärstationer med variation av bygg och lärmaterial.

Använda samtal, böcker, samling och ute aktiviteter för att ge barnen kunskap kring träd, fåglar, insekter, årstider, värme, kyla, temperatur.

Barnen får ställa hypoteser kring naturvetenskapliga fenomen som dokumenteras och följs upp.

Barnen får ställa hypoteser kring teknik och tekniska lösningar som de möter i sin vardag.

Dokumentera och reflektera med barnen kring deras lärande.

Resursanvändning

Naturen och närområdet.
Bok - Leka och lära matematik ute
Nätverk, reflektion, APT
Intern kompetens
UR: Mattelandet och bokstavslandet

Uppföljning

Dokumentation av:
Barns lärande, nyfikenhet, utforskade samt deras reflektion och hypoteser.
Barnintervjuer
WKI

Utveckling

Gemensamt dokument för systematisk kvalitetsarbete.
Arbeta med tema.
Nätverk, APT, handledning på avdelningsreflektion
Digitalt lärande med barnen

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Programmering i förskolan	2017-01-01	2017-06-30

Enhetsmål:

Barnen stimuleras och utmanas i sin matematiska utveckling

Förväntat resultat

Varje barn har utforskat och fått kunskap kring:
Samband mellan volym, tyngd, storlek, form och läge.
Samband mellan siffror och antal.
Siffror och tal
Geometriska former och begrepp.

Arbetsätt

Ställa hypoteser, prova lösningar av egna och andras problemställningar.
IKT
Bok "Leka och lära matematik ute"
Konkret material
Icke färdigt material
Språklig medvetenhet där matematiska begrepp används i dagliga situationer.

Resursanvändning

UR, Mattelandet
"Leka och lära matematik ute"

Uppföljning

Dokumentation av:
Miljöer och material, ute och inne
WKI
Månadsbrev/veckobrev från avdelningarna
Pedagogisk dokumentation

Utveckling

Att det finns både färdigt material samt ofärdigt som bidrar till att barnen får upptäcka och undersöka.

Enhetsmål:

Barnen stimuleras och utmanas i sin språkliga och kommunikativa utveckling

Förväntat resultat

Varje barn har utforskat och fått kunskap kring:
Rim, ramsor, sagor och böcker i olika genre, sånger
Konkret material
Boksamtal
Veckodagar och månader
IKT
Olika språk, genom sånger, böcker, appar.

Arbetsätt

Regelbundna boksamtal
Muntligt berättande av både verkliga händelser och påhittade
Tillgång till böcker och konkret språkutvecklande material exempelvis Babblarna
Låna böcker på andra språk, samla ord som barnen använder IKT på olika språk.
WKI
Lek, dram och forumteater

Resursanvändning

Läsombud
Förskollärare
UR: Bokstavlandet
Material
Reflektion, arbetslagsmöten, APT.
Förskolläramöten
Nätverk
Kulturvecka

Uppföljning

Dokumentation av:
Boksamtal
Muntligt berättande

Tillgång till böcker och konkret material

WKI

Barnens reflektioner kring drama, lek och forumteater

Utveckling

Visa barnens lärande och utveckling genom pedagogisk dokumentation

Nämndmål:

Barn och unga på Östermalm har goda och jämlika uppväxtvillkor

Förväntat resultat

Andel barn som lever i familjer som uppbär ekonomiskt bistånd minskar. Den höga inskrivningsgraden i förskoleverksamheten bibehålls. Varje barn är inkluderat och erbjuds förutsättningar till att utveckla det framtida samhället. Former för pedagogisk samverkan mellan förskolan och skolan stärks.

Enhetsmål:

Alla barn får möjlighet till utveckling och stimulans utifrån sina behov, intressen och förmågor

Förväntat resultat

Varje barn har utforskat och fått kunskap kring:
Barnkonventionen och sina rättigheter.
Sitt lärande och sin utveckling.
Likabehandlingsplan utifrån mognad.
Sin möjlighet till inflytande i verksamheten

Målet är uppnått när personalen visar:

Normkritiskt förhållningssätt
Medvetenhet kring genusarbetet
Ett interkulturellt förhållningssätt

Arbetsätt

Göra barnen delaktiga och låta barnen ha inflytande i verksamheten, både i planering, genomförande och uppföljning.

Normkritisk litteratur i samarbete med biblioteken. Boksamtal sker mellan barn-barn och barn-personal.

Identifiera och medvetandegöra rutinsituationer som riskerar att leda till att likabehandlingsplanen inte följs, att ett bristande förhållningssätt uppstår.

Fortsatt arbete med konflikthanteringsplaner på respektive avdelning, den är känd för all personal.

Fira och synliggöra traditionellt kulturarv.

Lyfta fram ett interkulturellt förhållningssätt, visa i miljön och i dokumentation. Samt visa på kulturellmångfald bland barn och personal.

Barnkonventionen används i verksamheten.

Kulturvecka i samband med FN-dagen.

Genusperspektiv lyfts genom barnlitteratur, pedagogiskt material och miljö, förhållningssätt och bemötande.

Situation och behovsanpassad verksamhet för alla barn.

Resursanvändning

All personal är med och reviderar likabehandlingsplan, barnen är delaktiga utifrån mognad. Fortbildning kring normkritik och genusarbete med barnen.

Uppföljning

Dokumentation av:

Likabehandlingsarbetet

Barns görande och lärande

Arbetet med barnkonventionen.

Arbete kring interkulturellt förhållningssätt och kulturellmångfald.

Genus - vilket material erbjuds och vilka miljöer finns? Hur medvetandegör vi våra normer inför varandra?

Utveckling

Visa och synliggöra ett interkulturellt förhållningssätt i förskolorna.

Medvetandegöra det egna kulturarvet.

Normkritiskt förhållningssätt

Genusarbetet

Fortsätta att utveckla arbetssätt och metoder för att ge alla barn bättre förutsättningar att delta i förskolans verksamhet.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Nätverk - Basmiljöer	2017-01-01	2017-12-31
Nätverk - pedagogisk måltid	2017-01-01	2017-12-31

Nämndmål:

Föräldrar är trygga i sin föräldraroll

Förväntat resultat

Föräldrar får stöd i sitt föräldraskap i vardagen genom generella föräldrastödsprogram.

Enhetsmål:

Enheten stöttar föräldrar i sitt föräldraskap

Förväntat resultat

Fler ABC-kurser startar i enheten

Föräldrar känner till vad ABC är

Arbetsätt

Informera på förskoleråd
Informera på vernissage
Material finns på anslagstavlor
Material skickas via mail

Resursanvändning

ABC-ledare i enheten

Uppföljning

Tertialrapport
Utvärderingsdag
Kvalitetsredovisning
Verksamhetsberättelse

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
ABC handledarutbildning	2017-01-01	2017-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.6 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande

Nämndmål:

Tillgången till kulturaktiviteter är god.

Förväntat resultat

Invánarna har tillgång till ett rikt och varierat kulturutbud. Alla, oavsett ålder och förutsättningar, ska ges möjlighet att uppleva och själva utöva olika former av kultur.

Enhetsmål:

Barnen erbjuds möjligheter till ett varierat kulturutbud

Förväntat resultat

Varje barn har utforskat och fått kunskap kring:

Olika uttrycksformer så som sång och musik, bild och form, dans och rörelse, teater samt skapande i olika material. Minst en kulturaktivitet varje termin, som staden erbjuder.

Arbetsätt

Dramatisering av sagor och händelser
Forumteater
Arbetsgrupp för kulturombuden som tar fram ett program för förskolorna
Skapande verksamhet på förskolorna
Mjölkbutikens verkstad
IKT
Kultur och läsombud sprider kunskap och idéer på förskolorna

Resursanvändning

Kulturombud
Läsombud
Stadens kulturutbud
Arbetsgrupp kring kultur
Bibliotek
Muséum

Uppföljning

Dokumentation av:
Barnens kulturskapande
Barnens deltagande och reflektion av kulturupplevelser i och utanför förskolan.
IKT
Förskoleundersökningen
Vecko/månadsbrev

Utveckling

Starta upp arbetsgrupp bestående av kulturombud, ett ombud för varje förskola. Gruppen tar fram ett förslag till kulturaktiviteter för alla barn under året.
Stärka kulturombuden i sin roll, lyfta betydelsen av kulturupplevelser.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Kulturplan	2017-01-01	2017-12-31

KF:s inriktningsmål:

2. Ett klimatsmart Stockholm

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1 Energianvändningen är hållbar

Nämndmål:

Verksamheterna använder energi på ett hållbart sätt

Förväntat resultat

Minskad negativ miljöpåverkan och energiförbrukning. Nämnden bidrar till en hållbar energianvändning genom att anpassa arbetssätt, förändra beteenden och genomföra energibesparingsåtgärder i verksamheterna.

Enhetsmål:

Barnen är delaktiga i miljö och hållbarhetsfrågor

Förväntat resultat

Barnen har fått kunskap kring:
Hur vi värnar och hushåller med våra resurser.

Arbetssätt

Lampor släcks och vattenkranar står inte på i onödan, barnen involveras i arbetet. Återvinningsmaterial som kan användas tas tillvara i verksamheten.

Resursanvändning

Arbetslagen
Miljöombud
Miljöplan
Grön Flagg - handlingsplaner
Kravcertifiering

Uppföljning

Dokumentation av:
Miljöarbetet i enheten och hur barnen är delaktiga.
Hur återvinningsmaterial används i verksamheten.
APT - miljöombud följer upp arbetet.

Utveckling

Grön Flagg, fortsätta arbetet.
KRAV -

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2 Transporter i Stockholm är miljöanpassade

Nämndmål:

Transporter inom nämndens verksamheter är miljömässigt hållbara

Förväntat resultat

Medarbetarna använder sig av kollektivtrafik, gång och cykel som transportmedel i tjänsten. Verksamheterna använder i möjligaste mån miljömässigt hållbara färdmedel.

Enhetsmål:

Enheten nyttjar miljömässigt hållbara transporter

Förväntat resultat

Att vi i förstahand väljer hållbara transportlösningar som cykel, gång och kollektivtrafik.

Arbetssätt

Transporter i enheten sker med el-cykel, promenad eller med kollektivtrafik. Genomtänkta beställningar och efterfrågande av färre leveranser.

Resursanvändning

El-cykel.
Medarbetare

Uppföljning

Dokumentation av:
Beställningar och leveranser.

Utveckling

Nyttja de resurser vi har i enheten. Söka efter andra goda exempel.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4 Stockholms kretslopp är resurseffektiva

Nämndmål:

Nämnden minskar uppkomsten av avfall och ökar återvinningen

Förväntat resultat

Verksamheterna återbrukar och hushåller med material och arbetar för minskad uppkomst av avfall. Avfall återvinns i största möjliga utsträckning, och matsvinnet minskar

Enhetsmål:

Enheten arbetar med återvinning

Förväntat resultat

Enheten minskar sitt matsvinn.

Enheten tar tillvara på återvinningsmaterial i verksamheten.

Avfall som inte återanvänds sorteras och kastas i återvinningscentralen.

Arbetsätt

Matrester används i annan tillagning.

Avfall sorteras och återanvänds vid behov och då möjlighet finns.

Resursanvändning

Miljöstationer
Kockar
Miljöombud

Uppföljning

APT - miljöombud

Utveckling

Miljöstationer på förskolorna där barnen kan sortera

KF:s mål för verksamhetsområdet:
2.5 Stockholms miljö är giffri

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel av stadens förskolor som har genomfört alla åtgärder på nivå 1 enligt kemikaliecentrums vägledning för kemikaliesmart förskola		95%	År
 Andel inköpta ekologiska livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel		40%	År

Nämndmål:

Nämndens verksamheter är giffria

Förväntat resultat

Verksamheterna minskar användningen och exponeringen av skadliga kemikalier. Andelen ekologisk och vegetarisk mat i verksamheterna ökar.

Enhetsmål:

Enhetens förskolor är kemikaliesmarta

Förväntat resultat

Alla förskolor når de flesta punkter för nivå 2 för Kemikaliesmart förskola under året. Miljöombuden delger och inspirerar övriga medarbetare i arbetet

Arbetsätt

Kemikaliesmart förskola, broschyr utgör underlag för varje avdelnings arbete.

Vid inköp fokuserar vi på kemikaliesmarta val.

Användning av naturmaterial ökar.

Miljöombuden driver arbetet framåt i den dagliga verksamheten och genom att lyfta frågorna på APT.

Resursanvändning

Miljöombud

Kemikaliecentrum

Kemikaliesmarta förskolor

Uppföljning

Dokumentation av:

Kemikaliesmarta miljöer för barnen.

Vilka inköp som görs.

Checka av punkter för nivå 2

Utveckling

Nå nivå 2 i kemikaliesmart förskola.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.6 Inomhusmiljön i Stockholm är sund

Nämndmål:

Nämnden påverkar utformning och material i verksamhetslokaler och i bostäder

Förväntat resultat

Nämndens lokaler uppfyller stadens krav på god inomhusmiljö. Planeringen av nya bostäder och vid förbättring av allmänna lokaler anpassas material och utformning så att hälsorelaterade risker minimeras. Luftkvaliten inomhus förbättras och ljudnivån är god.

Enhetsmål:

Enhetens inomhusmiljöer är säkra och sunda

Förväntat resultat

Bra och ändamålsenliga lokaler för barn och personal.

Arbetsätt

Skyddsronder för barn och personals säkerhet

Välkända rutiner för felanmälan

Kemikaliesmarta alternativ används i första hand

Vi använder ljudabsorberande bord, skärmar och väggtavlor.

Resursanvändning

Miljöombud

Skyddsombud

Ledning

Uppföljning

Dokumentation av:

Skyddsronder

Felanmälan och åtgärd

Utveckling

Arbetet med ljud genom checklista för att säkerställa att vi inte missar delar.

KF:s inriktningsmål:

3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar

Nämndmål:

Alla chefer och medarbetare tar ansvar och vidtar åtgärder för att ha budget i balans med fokus på effekter för invånarna.

Förväntat resultat

Budget i balans för enheterna, positivt resultat för nämnden och god effekt för stadsdelens invånare. Personal uppmuntras till att finna långsiktiga och kostnadseffektiva lösningar till nytta för invånare och brukare

Enhetsmål:

Enheten har budget i balans

Förväntat resultat

Bättre prognoser för väntat utfall
Budget i balans

Arbetsätt

Regelbunden uppföljning med controller.
Lyfta ekonomiska läget på APT och samverkansmöten
Medvetandegöra resurser och fördelning av dessa.

Resursanvändning

Föregående års kostnader
Controller

Uppföljning

Månadsuppföljning av budget
Tertialrapporter

Utveckling

Säkrare prognoser som stämmer överens med utfallet.

KF:s inriktningsmål:

4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika

Nämndmål:

Nämndens verksamheter är jämställda och resurserna fördelas lika efter behov.

Förväntat resultat

Ett genus- och antirasistiskt perspektiv är integrerat i verksamheterna. Arbete med jämställdhetsanalys vidareutvecklas.

Enhetsmål:

Enhetens verksamheter är jämställda

Förväntat resultat

Alla medarbetare har en jämställd arbetssituation utifrån respektive uppdrag. Barnperspektivet lyfts genom arbete med pedagogiska miljöer och material. All personal deltar i föreläsning om normkritik, genus och förhållningssätt i förskolan.

Arbetsätt

Introduktionsmaterial för all personal.

Tydlighet kring ansvarsområden och roller.

Diskussion kring jämställdhet och likvärdighet. Förskolans värdegrund lyfts.

Alla medarbetare träffas regelbundet under året för att skapa samhörighet och gemenskap.

Enhetsövergripande arbetsgrupper och möten där varje förskolas utveckling och möjligheter lyfts.

Observationer av barns lek, samtal och intervjuer för att låta barnen höras.

Barnråd finns på en av förskolorna.

Resursanvändning

Alla medarbetare och ledningsgrupp.

Josef Elveskog föreläser för enhetens förskolor våren 2017.

Uppföljning

Dokumentation av:

Ansvarsfördelning

Roller, vem som gör vad, alla är delaktiga

Arbetsgruppers tankar och beslut

Arbetet på varje förskola kring likvärdighet

Pedagogiska miljöer

Utveckling

Gemenskap i enheten och värnande om allas värde och betydelse.
 Barnråd på fler av enhetens förskolor.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Nätverk för barnskötare - LPFÖ 98/16	2017-04-01	2017-12-31
Nätverk för förskollärare -PU tid	2017-01-01	2017-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Index Psykosocial arbetsmiljö	75	fastställs 2017	År
 Sjukfrånvaro	6,4 %	tas fram av nämnden	Tertial
 Sjukfrånvaro dag 1-14	2,9 %	tas fram av nämnden	Tertial

Nämndmål:

Nämnden är en bra arbetsgivare

Förväntat resultat

Medarbetarenkäten visar att personalen är motiverad och delaktig. Förvaltningens chefer utbildas i kompetensbaserad rekrytering och förvaltningen rekryterar och upprätthåller adekvat kompetens. Heltidsanställningar är norm och sjukfrånvaron fortsätter att minska.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Enheterna ska gå igenom och diskutera resultatet av medarbetarenkäten samt ta fram handlingsplaner för identifierade förbättringsområden.	2017-01-01	2017-12-31

Enhetsmål:

Enheten är en attraktiv arbetsplats

Förväntat resultat

Varje medarbetare tar ansvar för sitt uppdrag och vet vad som förväntas i arbetet.
 Varje medarbetare får stöd av ledningen, ledningen är närvarande och lyhörd.
 Ett kollegialt lärande genom erfarenhetsutbyte, reflektion och analys.

Arbetsätt

Genom olika arbetsgrupper, ett tydligt mål och ett strukturerat årshjul.
 Kvalitet och utvecklingsgruppen kommer att involveras i arbete med planering, uppföljning och utvärdering, de förmedlar till respektive förskola.
 Arbetsmiljö diskuteras på APT
 Gemensamt tema i enheten.

Nätverk för fortbildning, spridning av kunskap, erfarenheter och reflektion för utveckling. Gemensamma aktiviteter för att öka gemenskap och samhörighet.

Resursanvändning

Ledningsgrupp och medarbetare.
 Stabens stödfunktioner
 Personalavdelning
 Externa utbildare vid behov

Uppföljning

Uppföljning sker på avdelnings reflektion, förskolornas respektive veckomöten samt på APT och i arbetsgrupperna.

Alla som deltar i nätverk får skriva en utvärdering av innehåll och sin egen insats.
 Medarbetarsamtal med chef en gång/år. Samt vid behov.

Utveckling

Under våren 2017 kommer tre medarbetare att gå handledarutbildning i ABC i förskolan. Många familjer går denna utbildning och vi ser det som en styrka att alla kring barnen får samma grund att utgå ifrån när det gäller förhållningssätt och bemötande.

Vi kommer att arbeta vidare med nätverk kring olika ämnesområden, i nätverken följer vi upp tidigare ämnen samt introducerar nya.

Förskollärare kommer erbjudas att delta i förskolesummit.

Fler förskollärare kommer att erbjudas gå arbetslagsledarutbildning under 2017.

Arbeta med arbetsmiljöfrågor mer systematiskt på APT.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Arbetsglädje	2017-01-01	2017-12-20
Arbetslagsledarutbildning	2017-01-01	2017-12-31
Förskolesummit	2017-01-01	2017-12-31
Kick off - Pedagogisk plattform	2017-03-01	2017-04-30
Sett-mässan	2017-05-01	2017-05-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.3 Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel brukare som inte upplever diskriminering inom förskolan och familjedaghem	100 %	Öka	År

Nämndmål:

Verksamheterna är fria från diskriminering.

Förväntat resultat

Verksamheterna utvecklar ett jämställt, normkritiskt och antirasistiskt arbetssätt. Inga klagomål och synpunkter gällande diskriminering.

Enhetsmål:

Enheten är fri från diskriminering och kränkandebehandling

Förväntat resultat

Inget barn eller vuxen blir diskriminerad eller kränkt i mötet med förskolan.
All personal har varit delaktig i framtagandet av förskolans likabehandlingsplan.
Barnen har varit delaktiga i likabehandlingsplanen utifrån sin mognad.

Arbetssätt

Revidera och utvärdera Likabehandlingsplanen regelbundet utifrån kartläggning av nuläge. På avdelningsreflektion ta upp likabehandlingsplanen för att säkerställa att den följs och att diskriminering eller kränkning inte förekommer. Om diskriminering eller kränkning skulle förekomma skrivs åtgärdsplan som delges till chef.

Arbeta och lyfta barns rättigheter genom barnkonventionen.

Resursanvändning

Medarbetare, barnen, ledning, vårdnadshavare.

Likabehandlingsplan

FN:s barnkonvention

Lpfö 98/16

Skollag

Uppföljning

Uppföljning och utvärdering sker på planeringsdagar och utvärderingsdagar. Arbetet dokumenteras.

Utveckling

Normkritiskt förhållningssätt

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Normkritik och genus - föreläsning	2017-01-01	2017-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention

Nämndmål:

Barnperspektivet uppmärksammas och barnets rättigheter respekteras

Förväntat resultat

Barn och ungas intressen och behov tas till vara och deras inflytande stärks. Ökad samverkan mellan förskola, skola och socialtjänst bidrar till att barn och unga får sina behov tillgodosedda

Enhetsmål:

Barnperspektiv och barns rättigheter är fokus i vår verksamhet

Förväntat resultat

Alla barn får ta del av en verksamhet som är anpassad för varje barns mognad och behov. Barnen upplever att de är delaktiga och att de har inflytande i verksamheten.

Arbetsätt

Arbete med artiklar i FN:s barnkonvention.

Material: Barnkonventionen i en låda, Barnböcker om barnkonventionen.

Alltid lyfta barnperspektivet och syftet med den verksamhet som planeras.

Pedagogisk dokumentation.

Barnråd

Resursanvändning

Material om FN:s barnkonvention

Uppföljning

Avdelnings reflektion, APT, planering och utvärderingsdagar.

Barnintervjuer, samtal med barnen, pedagogisk dokumentation.

Vid utvecklingssamtal med vårdnadshavare samt förskoleundersökningen.

Utveckling

Metoder för att på ett systematiskt sätt få in barnkonventionen i den dagliga verksamheten.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Tema barnkonventionen	2017-01-01	2017-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.5 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld

Nämndmål:

Ingen ska vara rädd för att utsättas för våld eller hot om våld i nära relationer

Förväntat resultat

Personer som utsätts för våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck har erbjudits stöd och vid behov skyddat boende. Medarbetare har tillräcklig kunskap för att upptäcka om någon är utsatt och vet vilket stöd som kan erbjudas.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Kompetenssatsning för förskolornas och parklekarnas ledning och personal kring våld i nära relationer.	2017-01-01	2017-12-31

Enhetsmål:

Alla barn blir sedda och medarbetare känner till sina skyldigheter gentemot oro för att barn far illa

Förväntat resultat

Att alla barn blir sedda varje dag.

Att all personal är medveten om signaler och tecken på att barn far illa i sin hemmiljö.

All oro tas på allvar och anmäls till socialtjänsten

Arbetsätt

Observationer av barngrupper och enskilda barn.

Vid samtal om ett barn tar upp saker som en vuxen bedömer som misstanke om att ett barn far illa.

Resursanvändning

Pedagogisk ledare driver nätverk för personal.

Uppföljning

Tertialrapport

Utvärderingsdag

Kvalitetsredovisning

Verksamhetsberättelse

Utveckling

Öka medvetenhet och kunskap kring hur personalen kan och ska hantera situationer som kan uppstå.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Nätverk - Barn som far illa	2017-08-14	2017-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.6 Stockholm är en tillgänglig stad för alla

Nämndmål:

Verksamheterna präglas av öppenhet, delaktighet och ett gott bemötande

Förväntat resultat

Öppenhet, tillgänglighet och ett gott bemötande präglar verksamheten. Brukare upplever att de är delaktiga i insatsens utformning och utförande. Rätten till självbestämmande är grundläggande. Insatser utformas med respekt för den enskildes önskemål och val. Synpunkter och klagomål återkopplas, analyseras och åtgärdas vid behov.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Kompetensutveckling i bemötande gällande personer med funktionsnedsättning ska genomföras	2017-01-01	2017-12-31

Enhetsmål:

Alla som möter vår enhet får ett gott bemötande

Förväntat resultat

Brukarna upplever att de får ett respektfullt bemötande av personalen på förskolan.

Arbetsätt

Samarbete mellan avdelningar på förskolan.

Alla är goda förebilder och stöttar varandra.

Vårdnadshavare och barn känner sig välkomna oberoende vilken personal som tar emot eller lämnar ifrån sig barnet/barnen.

Resursanvändning

Personalen

Ledning

Vision 2040

Uppföljning

Förskoleundersökning 2017

Förskoleråd

Mail och telefonsamtal från vårdnadshavare.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande

Nämndmål:

Invånarna är delaktiga och har inflytande

Förväntat resultat

Invånarna känner sig delaktiga och har möjlighet att påverka.

Enhetsmål:

Föräldrar ges utrymme till delaktighet

Förväntat resultat

Föräldrar känner att de har möjlighet till inflytande och delaktighet i verksamheten.
Att resultatet i förskoleundersökningen ökar.

Arbetsätt

Förskoleråd
Föräldramöte
Informationsmöte innan förskolestart
Utvecklingssamtal
Vernissage
Samankomster som drop-in fika, lucia, sommarfest.

Resursanvändning

Förskoleundersökningen
Underlag för utvecklingssamtal
Pedagogisk dokumentation

Uppföljning

Tertialrapport
Förskoleråd
Utvecklingssamtal
Förskoleundersökningen
Utvärderingsdag
Kvalitetsredovisning
Verksamhetsberättelse

Utveckling

Underlag för utvecklingssamtal

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förskoleråd	2017-01-01	2017-12-31
Nätverk - Introduktion till förskolan	2017-05-15	2017-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel elektroniska inköp		Tas fram av nämnden	Tertial

Nämndmål:

Nämndens upphandlingar och inköp utvecklar staden i hållbar riktning

Förväntat resultat

Ingångna avtal innehåller krav på hållbar utveckling. Inköp i verksamheterna sker inom ramavtal och E-handel tillämpas där så har avtalats med leverantör.

Enhetsmål:

Enheten följer avtal vid inköp

Förväntat resultat

-Alla inköp görs via avtalade parter.

Arbetsätt

Inköpsmodulen
Avtalsdatabasen
Direktupphandling

Resursanvändning

Superanvändare
Rekvirenter
Attestanter
Avtalsdatabas
Inköpsmodulen

Uppföljning

Genomgång och kontroll av gjorda inköp.

Uppföljning av ekonomi

Resursanvändning

Uppföljning sker kontinuerligt inom enheten. Varje månad sker budgetuppföljning med ekonomiavdelningen.

Budget 2017

Ersättningar

Förskoleenheterna får peng utifrån inskrivningen varje månad. Förskolepengen är den av Kommunfullmäktige beslutade peng och ska täcka kostnader för förskolornas hela verksamhet med undantag för hyreskostnader, viss lokalupprustning och vissa programövergripande kostnader. Utöver förskolepeng får förskolorna medel för att genomföra två kulturaktiviteter. Dessutom får enheterna medel för stödinsatser för barn med särskilda behov. För barnomsorg på obekvämlig arbetstid kommer enheterna att få ersättning från Utbildningsförvaltning efter ansökan enligt det nya ersättningssystemet. Därutöver kan enheter tilldelas medel, efter beslut av avdelningschef för förskola och parklek, för merkostnader vid avveckling eller uppstart av förskolor.

Kr	Förskolepeng	Kr
1-3 år	119657	1-3 år
4-5 år	100448	4-5 år
Allmän förskola	47741	Allmän förskola
Kulturpeng	500	Kulturpeng
Barnomsorgsgaranti	1000	Barnomsorgsgaranti
Beräknat barnantal 1-3 år	97	Beräknat barnantal 1-3 år
Beräknat barnantal 4-5 år	126	Beräknat barnantal 4-5 år
Beräknat budget för året, tkr	26071	Beräknat budget för året, tkr

Vi strävar efter att ha en budget i balans.

Övriga frågor